

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2008 m. gruodžio 5 d.

dėl pasiūlymo dėl Direktyvos dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros

(CON/2008/84)

(2009/C 30/01)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2008 m. spalio 30 d. Europos centrinis bankas (ECB) gavo Europos Sąjungos Tarybos prašymą pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičiančios Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 2000/46/EB ⁽¹⁾ (toliau – pasiūlyta direktyva).

ECB kompetencija teikti nuomonę yra visų pirma grindžiama Europos bendrijos steigimo sutarties 105 straipsnio 4 dalimi, siejant su 105 straipsnio 2 dalies pirmą ir ketvirtą įtrauka, kadangi pasiūlyta direktyva yra susijusi su Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) pagrindiniais uždaviniais, būtent nustatyti ir įgyvendinti Bendrijos pinigų politiką ⁽²⁾ ir skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą. ECB kompetencija taip pat yra grindžiama Sutarties 105 straipsnio 5 dalimi, kuria remiantis ECBS prisideda prie to, kad kompetentingos institucijos galėtų sklandžiai vykdyti savo politiką, susijusią su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu. Vadovaudamasi Europos centrinio banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmu sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

Bendros pastabos

Pasiūlytos direktyvos tikslas yra atverti rinką elektroninių pinigų išleidimui (toliau – e. pinigai), kurių atliktų elektroninių pinigų įstaigos (toliau – EPI), kurių veikla būtų reglamentuojama pagal švelnesnę riziką ribojančios priežiūros režimą negu tas, kuris taikomas kredito įstaigoms. ECB pritaria 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/46/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros ⁽³⁾ persvarstymui, kadangi jis pripažįsta, kad Direktyva 2000/46/EB nėra visiškai suderinama su dabartiniais rinkos lūkesčiais dėl e. pinigų išleidimo. Tuo pačiu, ECB didelį susirūpinimą kelia pasiūlymas EPI teisinę apibrėžtį pakeisti iš „kredito įstaiga“ į „finansų įstaiga“, kaip apibrėžta 2006 m.

⁽¹⁾ COM(2008) 627 galutinis.

⁽²⁾ Šiuo atžvilgiu, ECB kompetencija pagal Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto (toliau – ECBS statutas) 5 straipsnį taip pat yra svarbi, kadangi pasiūlyta direktyva daro poveikį statistikos rinkimui nustatant ir įgyvendinant euro zonos pinigų politiką.

⁽³⁾ OLL 275, 2000 10 27, p. 39.

birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/48/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (nauja redakcija ⁽¹⁾); tai gali sukelti plačios apimties pasekmes pinigų politikos vykdymui. Panašiai, pasiūlyta direktyva kelia rūpestį iš priežiūros perspektyvos, kadangi ji sušvelnina EPĮ priežiūros režimą, tuo pačiu išplėsdama jų veiklos apimtį. Pirmiau minėti klausimai yra išsamiau išdėstyti toliau.

Konkrečios pastabos

1. EPĮ teisinis pobūdis

1.1. Siekiant įvertinti pasiūlytos direktyvos reikšmę, visų pirma svarbu suprasti EPĮ teisinį pobūdį. Šiuo atžvilgiu, Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 1 dalies b punktas apibrėžia EPĮ kaip kredito įstaigas Direktyvos 2000/46/EB prasme. Pagal Direktyvos 2000/46/EB 1 straipsnio 3 dalies a punktą, EPĮ yra apibrėžta kaip „įmonė ar kitas juridinis asmuo, išskyrus kredito įstaigą, apibrėžtą Direktyvos 2000/12/EB (dabar Direktyva 2006/48/EB) 1 straipsnio 1 punkto pirmos pastraipos a papunktyje, kuri leidžia mokėjimo priemones elektroninių pinigų pavidalu“. Pasiūlytos direktyvos 17 straipsnio 1 dalis pašalina EPĮ iš pirmiau minėtos kredito įstaigos apibrėžties ir priskiria jas prie „finansų įstaigų“ pagal Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 5 dalį. Vis dėlto, atsižvelgiant į veiklos, kuria EPĮ galės užsiimti pagal pasiūlytą direktyvą, rūši, EPĮ teisinis pobūdis ir toliau būtų toks pats, kaip kredito įstaigų. Ši išvada yra grindžiama kredito įstaigos apibrėžties pagal Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 1 dalies a punktą, pagal kurį „kredito įstaiga“ reiškia „įmonę, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinių lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita“, analize.

1.2. „įmonė“

Terminas „įmonė“ atitinka tą, kuris yra naudojamas Sutarties konkurencijos normose ⁽²⁾. Nors šis terminas Sutartyje nėra apibrėžtas, jo reikšmė yra bendrai išdėstyta Bendrijos teisėje, kadangi terminas apima bet kokią fizinių ar juridinių asmenų, užsiimančių komercine ⁽³⁾ arba ekonomine veikla, nepaisant jo teisinio statuso ar jo finansavimo būdo ⁽⁴⁾. Pasiūlytos direktyvos 2 straipsnio 1 dalis apibrėžia EPĮ kaip „juridinių asmenų, kuriam [...] išduotas leidimas leisti elektroninius pinigus“. Taigi, reikalavimo būti „įmone“, kaip reikalauja kredito įstaigos apibrėžties, pirma dalis yra įvykdyta. Be to, apskritai EPĮ e. pinigų leidimas ir kitų mokėjimo paslaugų teikimas, kaip numatyta pasiūlytos direktyvos 8 straipsnyje, tikrai gali būti laikomi ir komercine, ir ekonomine veikla.

1.3. „kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinių lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita“

Kaip pažymėjo Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, „visuomenės indėlių priėmimas ir kreditų suteikimas neabejotinai yra pagrindinė kredito įstaigų veikla“ ⁽⁵⁾. Dėmesys atkreipiamas į tokios komercinės veiklos dviejų aspektų kumuliacinį pobūdį, t. y. poreikį, kad jie koegzistuos taip, kad kredito įstaiga atitiktų Direktyvoje 2006/48/EB numatytos apibrėžties apimtį. Tačiau pakanka, jei įmonė pagal savo įstatus turi teisę vykdyti dviejų rūšių komercinę veiklą; nebūtina, kad ji faktiškai jas abi vykdytų tuo pačiu metu ar netgi kad iš viso apskritai jas faktiškai vykdytų ⁽⁶⁾. Šiuo atžvilgiu svarbu yra tai, ar įstaigos turi teisę atlikti susijusias operacijas. Šie elementai yra išsamiau įvertinami toliau.

⁽¹⁾ OLL 177, 2006 6 30, p. 1. Žr. Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 1 ir 5 dalis.

⁽²⁾ J. A. Usher *The Law of Money and Financial Services in the EC*, antras leidimas, Clarendon Press, Oxford, 2000, p. 116.

⁽³⁾ 1986 m. balandžio 23 d. Komisijos sprendimas 86/398/EEB dėl procedūros pagal EEB sutarties 85 straipsnį (IV/31.149 – Polipropilenas) (OLL 230, 1986 8 18, p. 1).

⁽⁴⁾ Byla C-41/90 *Höfner ir Elser v Macroton*, (1991), ECR I-1979; Byla T-319/99 *Federación Nacional de Empresas de Instrumentación Científica, Médica, Técnica y Dental (FENIN) v Europos Bendrijų Komisija*, (2003), ECR II-357.

⁽⁵⁾ Bylos C-442/02 *Caixa-Bank France v Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie*, (2004), ECR I-8961, 16 punktas.

⁽⁶⁾ P. Clarotti, *The Harmonization of Legislation relating to Credit Institutions*, *Common Market Law Review*, Vol. 19, No. 2, Kluwer Law International, 1982, p. 249 ir P. Verheugd, *Definition of credit institution*, *Banking and EC Law Commentary*, M. van Empel and R. Smits eds, Kluwer Law International, Deventer, 1992, p. 17.

1.4. „indėlių ar kitų grąžintinių lėšų priėmimu“

1.4.1. Pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalys draudžia EPĮ priimti indėlius. Nors Direktyva 2006/48/EB neapibrėžia indėlių priėmimo, sąvoką „indėlių ar kitų grąžintinių lėšų priėmimu“ pagal Direktyvą 2006/48/EB yra plačiai išaiškinęs Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, kuris pažymėjo, kad „terminas „kitų grąžintinių lėšų“ [...] reiškia ne tik finansines priemones, turinčias visas atlygintinumo savybes, bet taip pat tokias, kurios, nors ir neturinčios šios savybės, yra sutartinių susitarimų grąžinti sumokėtas lėšas dalykas“⁽¹⁾. Neturi reikšmės, ar tokios lėšos yra gautos indėlių forma ar bet kuria kita forma, pavyzdžiui, „nuolatos išleidžiant obligacijas ar kitus panašius vertybinius popierius“⁽²⁾, kaip nurodyta Direktyvos 2006/48/EB įžangoje. Tokiu būdu, „bet koks pinigų sumų gavimas gali būti laikomas indėlių priėmimo veikla (platesne prasme), jeigu jis apima gautų pinigų sumų grąžinimą. Šiuo požiūriu nėra svarbu, ar grąžinimo reikalavimas jau egzistuoja lėšų gavimo metu (ir sudaro „esminę“ tos operacijos dalį), ar ši pareiga atsiranda tik kaip sutartinio įsipareigojimo sukūrimo rezultatas“⁽³⁾. Tinkamas indėlių priėmimo aiškinimas „turės remtis klausimu, kokios santaupos yra saugotinos, ir „kredito veiklos“ ypatybes interpretuojant atsižvelgus į riziką, kuri laikytina reikšminga apsaugant indėlių grąžinimą. Tada pastebima tendencija indėlių priėmimo veiklą ir kreditą aiškinti plačiai“⁽⁴⁾.

1.4.2. Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, pažymėtina, kad Direktyvos 2000/46/EB 8 konstatuojamoji dalis numato, kad „lėšų iš visuomenės gavimas mainais už elektroninius pinigus, kai dėl to išleidžiančios įstaigos sąskaitoje lieka kredito likutis, reiškia [...] yra gaunami indėliai ar kitos grąžintinos lėšos“. Pagal pasiūlytą direktyvą toks lėšų gavimas daugiau nelaikomas indėliu ar kitomis grąžintinomis lėšomis. Dėl tokio pakeitimo pasiūlytos direktyvos aiškinamajame memorandume nėra jokie paaiškinimo; tačiau, atrodo, tai yra bendras siekis suvienodinti Direktyvą 2000/46/EB su Direktyva 2007/64/EB⁽⁵⁾. Kaip jau pažymėta 2006 m. balandžio 26 d. Nuomonėje CON/2006/21 dėl pasiūlymo dėl direktyvos dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje⁽⁶⁾, ECB mano, kad lėšų gavimas tokiu būdu prilygsta indėlių priėmimui. Priežastis yra ta, kad lėšos gali būti laikomos neribotą laiką tarpą, o emitentas gali mokėti palūkanas už gautas lėšas. Konkrečiai palūkanų nuostatos požiūriu Teisingumo Teismas pripažino, kad „kai kredito įstaigos, užsienio bendrovių dukterinės įmonės, siekia patekti į valstybės narės rinką, konkuruodamos pasinaudojant palūkanomis už sąskaitose laikomus indėlius iki pareikalavimo, tai yra vienas veiksmingiausių metodų siekiant šio tikslo. [...] Ginčijamu draudimu (palūkanų už sąskaitose laikomus indėlius iki pareikalavimo draudimu) dėl pagrindinėje byloje nustatytas apribojimas šioms dukterinėms bendrovėms vykdyti bei plėtoti savo veiklą yra dar svarbesnis, nes akivaizdu, kad visuomenės indėlių priėmimas ir kreditų suteikimas neabejotinai yra pagrindinė kredito įstaigų veikla“⁽⁷⁾.

1.4.3. Pagaliau, teigiant, kad EPĮ ir toliau priims indėlius ar kitas grąžintinas lėšas, svarbiausia, kad sumokėtos EPĮ lėšos pagal pasiūlytos direktyvos 5 straipsnį yra grąžinamos, pagal kurį svarstomos lėšos turi būti grąžintos nominalia verte paprašius e. pinigų turėtojiui.

1.5. „iš visuomenės“

Priimdama indėlius, įstaiga turi vykdyti indėlių priėmimo „iš visuomenės“ veiklą. Nesant Teismo precedentinės teisės, tiesiogiai skirtos terminui „visuomenė“, naudojamam kredito įstaigos apibrėžtyje pagal Direktyvą 2006/48/EB, keletas teisės mokslininkų yra išreiškę savo nuomonę dėl termino „visuomenė“ reikšmės apibrėžtyje „kredito įstaiga“, numatytoje Direktyvos 77/780/EEB 1 straipsnio

⁽¹⁾ Bylos C-366/97, Massimo Romanelli, (1999), ECR I-855, 17 punktą.

⁽²⁾ 1977 m. gruodžio 12 d. pirmosios Tarybos direktyvos 77/780/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kredito įstaigų veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo 5 konstatuojamoji dalis (OL L 322, 1977 12 17, p. 30).

⁽³⁾ Alexander Bornemann, *Abridged Opinion on the Concept of the Credit Institution in the Directives of the European Community Relating to Bank Regulation and Supervision*, p. 11. Pateikiama PDF formatu: <http://www.money-advice.net/media.php?id=234>

⁽⁴⁾ *Ibid.*

⁽⁵⁾ 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičianti direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti direktyvą 97/5/EB (OL L 319, 2007 12 5, p. 1).

⁽⁶⁾ OL C 109, 2006 5 9, p. 10.

⁽⁷⁾ Bylos C-442/02 Caixa-Bank France v Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie 14 ir 16 punktu.

pirmoje įtraukoje, kuri yra pažodžiui pakartota Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 1 dalies a punkte. Pripažinta, kad „pirmos bankininkystės direktyvos priėmimo metu rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros pagrindinis tikslas buvo indėlininkų ir klientų apsauga. [...] Todėl įmonė, pritraukianti kapitalą tarpbankinėje rinkoje iš kredito įstaigų ar kitų profesionalių rinkos dalyvių – pavyzdžiui, institucinių investuotojų ir draudimo įmonių – nelaikoma kredito įstaiga“⁽¹⁾. Todėl, „įstaigos, kurios veikia tik tarpbankinėse rinkose [...] pagal EB teisę nebūtų laikomos kredito įstaigomis, kadangi jos negauna lėšų iš visuomenės“⁽²⁾. Iš šito matyti, kad „visuomenės“ sąvoka apima fizinius ir juridinius asmenis, kuriems, manoma, būtina teisinė apsauga, o tie subjektai, kuriems nereikia tokios apsaugos, pavyzdžiui, tie, kurie gauna pajamas tik tarpbankinėse rinkose, nelaikoma, kad patenka į termino „visuomenė“ taikymo sritį. Todėl bet koks juridinis ar fizinis asmuo, išskyrus kredito ar finansų įstaigą, priskiriamas „visuomenei“ pagal kredito įstaigos apibrėžtį. Iš tikrųjų, EPĮ kontekste e. pinigų turėtojai yra laikomi „visuomene“, iš kurios e. pinigų emitentai gauna lėšas.

1.6. „paskolų teikimu savo sąskaita“

Pagal Direktyvos 2000/46/EB 1 straipsnio 5 dalies a punktą EPĮ veikla yra apribota ir aiškiai neįtraukia „jokios formos paskolų teikimo“. Kadangi kredito įstaigų komercinė veikla apima ir indėlių priėmimą, ir paskolų teikimą, galėtų būti teigiama, kad šiandien EPĮ neatitinka nei indėlių priėmimo, nei paskolų teikimo kriterijaus, ir yra laikomos kredito įstaigomis tik dėl Direktyvoje 2006/48/EB numatytos apibrėžties. Tačiau, nepaisant EPĮ indėlių priėmimo draudimo pasiūlytoje direktyvoje, jos ir toliau *de facto* priims tokius indėlius ar kitas grąžintinas lėšas. Be to, jos ir toliau atitiks kitą paskolų teikimo kriterijų. Tiksliau, pagal pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 1 dalies b punktą, EPĮ galės teikti paskolas, kai siūlys tam tikrų rūšių mokėjimo paslaugas⁽³⁾. Tačiau reikia pripažinti, kad norėdamos teikti tokias paskolas, EPĮ gali tai daryti tik esant kai kurioms specialioms sąlygoms⁽⁴⁾.

- 1.7. Direktyvoje 2006/48/EB apibrėžtis „kredito įstaiga“ susijusi su atliktos komercinės veiklos pobūdžiu, o ne su subjekto, kuris ją atlieka, pobūdžiu⁽⁵⁾. Šiuo atžvilgiu, atrodo aišku, kad nepaisant to, kad pagal pasiūlytą direktyvą EPĮ nustoja būti kredito įstaigomis ir nepaisant jos draudimo EPĮ priimti indėlius ar kitas grąžintinas lėšas, jos *de facto* ir toliau priims tokius indėlius. Tiksliau, gautos lėšos gali būti laikomos neribotą laiką tarpą, kol savininkas paprašys jas grąžinti, o e. pinigų emitentas gali mokėti palūkanas už gautas lėšas. Be to, EPĮ ir toliau atitiks kitus kredito įstaigų veiklos kriterijus. Todėl teisiniu požiūriu atrodytų, kad EPĮ, kaip apibrėžta pasiūlytoje direktyvoje, turėtų dar panašesnes savybes į kredito įstaigas negu dabar, kadangi indėlių priėmimo veikla lieka nepakeista, o ribotas paskolų teikimas bus leidžiamas ir ateityje. Turint tai omenyje, turėtų būti pažymėta, kad „kredito įstaigos“ apibrėžties raidos kontekste mokslininkai yra teigę, kad „turi būti vienodas požiūris šioje

⁽¹⁾ P. Verheugd *Definition of credit institution, Banking and EC Law Commentary*, M. van Empel and R. Smits eds, *Kluwer Law International*, Deventer, 1992, p. 23.

⁽²⁾ M. Dassesse, S. Isaacs ir J. Penn *EC Banking Law*, antras leidimas, *Lloyd's of London Press*, 1994, p. 19.

⁽³⁾ Direktyvos 2007/64/EB priedo 4, 5 ir 7 punktuose numatytos mokėjimo paslaugos, kurias galės teikti EPĮ: i) mokėjimo operacijų vykdymas, kai mokėjimo paslaugų vartotojui lėšos suteiktos pagal kredito liniją, vykdant tiesioginio debeto pervedimus, mokėjimo operacijas naudojantis mokėjimo kortele ir kredito pervedimais; ii) mokėjimo priemonių išdavimas ir (arba) priėmimas; ir iii) mobilūs mokėjimai, kai mobilus operatorius yra prekių ir paslaugų pardavimo tarpininkas.

⁽⁴⁾ Pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 1 dalies b punktas nukreipia į Direktyvos 2007/64/EB 16 straipsnio 3 ir 5 dalis, o tai reiškia, kad a) kreditas yra papildoma priemonė ir suteiktas tik mokėjimo operacijai įvykdyti; b) kreditas grąžinamas per ne ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį; c) kreditas negali būti suteikiamas iš mokėjimo operacijai vykdyti gautų ar laikomų lėšų; d) EPĮ nuosavos lėšos bet kuriuo metu bus pakankamos prižiūrėtojų nuomone, atsižvelgiant į bendrą suteikto kredito sumą; ir e) nedarą poveikio kitiems atitinkamiems Bendrijos ir nacionalinės teisės aktams, susijusiems su kreditų suteikimo vartotojams sąlygomis.

⁽⁵⁾ J. A. Usher *The Law of Money and Financial Services in the EC*, antras leidimas, Clarendon Press, Oxford, 2000, p. 116.

sirtyje siekiant išvengti konkurencijos iškraipymų, kurie atsirastų, jeigu įmonės, kurios iš esmės panašios ir užsiima tokia pačia veikla ar bent labai panašia veikla, būtų administracinės kontrolės objektu vienoje šalyje, bet būtų atleistos kitoje“⁽¹⁾. Centrinio banko požiūriu, EPĮ yra pinigų leidžiančio sektoriaus dalis ir vienodos galimybės turėtų toliau būti užtikrintos kredito įstaigoms, kaip apibrėžta Direktyvoje 2006/48/EB⁽²⁾.

2. Pinigų politika

- 2.1. Pagal ECBS 19 straipsnio 1 dalį „ECB, siekdamas pinigų politikos tikslų, gali reikalauti, kad valstybėse narėse įsteigtos kredito įstaigos privalomąsias atsargas laikytų ECB ir nacionalinių centrinių bankų sąskaitose“. Turint omenyje, kad EPĮ turi kredito įstaigos teisinį statusą, joms taikomi Eurosistemos⁽³⁾ atsargų reikalavimai, išsamiai reglamentuojami 2003 m. rugsėjo 12 d. Reglamente ECB/2003/9 dėl privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo⁽⁴⁾. Privalomosios atsargos yra svarbi priemonė įgyvendinant pinigų politiką, t.y. reguliuojant trumpalaikių palūkanų normas, kurios gali būti taikomos tik kredito įstaigoms. Todėl kredito įstaigos apibrėžtis, esanti Direktyvoje 2006/48/EB, yra svarbi ECB ir nacionaliniams centriniams bankams.
- 2.2. Jei EPĮ nepriklausytų kredito įstaigos apibrėžčiai, kaip pateikiama pasiūlytos direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje, centrinio banko požiūriu, tai sukeltų toli siekiančių pasekmių. Nors e. pinigai taip pat pakeičia bankų siūlomas mokėjimo priemones (pvz. debeto kortelės operacijos), tokias mokėjimo priemones siūlytų elektroninių pinigų įstaigos, kurioms daugiau nebūtų taikomi atsargų reikalavimai. Turėtų būti vengiama nenuoseklus įvairių mokėjimo priemonių, kurios daugeliu atžvilgių yra panašios, traktavimo.
- 2.3. Be to, likučių judėjimas tarp e. pinigų ir bankų sąskaitų paveiktų bankų likvidumą ir galėtų pabloginti pinigų politikos įgyvendinimą. Nors šiuo metu esantis e. pinigų kiekis yra per mažas šiuo atžvilgiu sukelti problemų, yra tikimybė, kad dėl švelnių teisinių reikalavimų, kurie būtų taikomi EPĮ priėmus pasiūlytą direktyvą, ateityje turimų e. pinigų greitai padaugės, kaip numatyta poveikio vertinime, pateiktame su pasiūlyta direktyva. EPĮ priskyrus finansų įstaigoms, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/48/EB 4 straipsnio 5 dalyje, joms nebebūtų taikomi ECBS statuto 19 straipsnio 1 dalies atsargų reikalavimai. Tokiu atveju, ir jei e. pinigai didele apimtimi pakeičia grynuosius pinigus, ECB nuomone, būtų stipriai paveiktos bankų sektoriaus likvidumo sąlygos. Iš to seka, kad Eurosistemai būtų sunkiau įgyvendinti pinigų politiką, ir rezultatai būtų mažiau užtikrinti.
- 2.4. Todėl svarstymai pinigų politikos kontekste svariai pagrindžia, kad priešingai pasiūlytoje direktyvoje esančiam pasiūlymui, EPĮ turėtų ir toliau būti priskiriamos prie kredito įstaigų. Šiuo požiūriu, ECB nuomone, pirmiau išnagrinėti su pinigų politika susiję klausimai yra žymiai svaresni nei pasiūlytos direktyvos pateikiama priežastis suderinti EPĮ taikytiną teisinę sistemą su sistema, taikoma Direktyvos 2007/64/EB 4 straipsnio 4 dalyje nurodytoms mokėjimo įstaigoms, kurios neįeina į kredito įstaigos apibrėžtį⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ P. Clarotti *The Harmonization of Legislation relating to Credit Institutions*, *Common Market Law Review*, Vol. 19, No. 2, *Kluwer Law International*, 1982, p. 248.

⁽²⁾ Šis požiūris suderinamas su 1998 m. rugpjūčio mėn. ECB išleistoje „Ataskaitoje dėl elektroninių pinigų“ pateiktu pranešimu, kuriame buvo pareikšta, kad tuo metu taikytina Bankininkystės direktyva turėtų būti iš dalies pakeista siekiant užtikrinti, kad EPĮ patektų į kredito įstaigų apibrėžtį. Daugiau informacijos galima rasti ECB tinklavietėje: www.ecb.europa.eu

⁽³⁾ Eurosistema – tai ECB ir eurą įsivedusių valstybių narių nacionaliniai centriniai bankai.

⁽⁴⁾ OL L 250, 2003 10 2, p. 10.

⁽⁵⁾ Žr. ECB nuomonės CON/2006/21 5 dalies 1 punktą, kuriame ECB išreiškė pritarimą, kad mokėjimų įstaigos būtų priskiriamos kredito įstaigų apibrėžčiai, konstatuojamas, kad „jeigu mokėjimo įstaigoms leidžiama laikyti lėšas, kurios tiek ekonominiu, tiek teisiniu požiūriu laikomos indėliais, nors konceptualiai taip ir neapibrėžta pagal pasiūlytą direktyvą, rizikos lygis yra toks pats, kaip ir kredito ar elektroninių pinigų įstaigų atveju. Todėl apsaugos priemonių lygis turėtų būti toks pats, kaip ir taikomas kredito ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoms. Iš to išplaukia, kad mokėjimo paslaugas pageidautina apriboti tik kredito arba elektroninių pinigų įstaigoms. Tai užtikrintų pakankamą klientų lėšų apsaugą bei patikimą finansinę veiklą, ir todėl šiam požiūriui ECB teikia pirmenybę“.

- 2.5. ECB pritaria faktui, kad pasiūlytos direktyvos 5 straipsnis didele apimtimi išlaiko susigrąžinimo galimybės reikalavimus, nurodytus Direktyvos 2000/46/EB 3 straipsnyje. Centrinio banko požiūriu, susigrąžinimo galimybė yra svarbiausias klausimas. Todėl EPĮ privalo būti teisiškai įpareigoti pagal e. pinigų turėtojo pareikalavimą grąžinti e. pinigus nominalia verte. Tik užtikrinus, kad e. pinigų turėtojas gali e. pinigų vertę iškeisti į banknotus arba čekius ar pinigus banke, šitas pasitikėjimas e. pinigais kaip veiksmingu ir patikimu monetų ir banknotų pakaitalu bus išsaugotas. Pinigų politikos požiūriu, susigrąžinimo galimybės reikalavimas yra reikalingas, *inter alia*, kad būtų išsaugota pinigų apskaitos vieneto funkcija, išlaikomas kainų stabilumas vengiant neriboto e. pinigų išleidimo ir išsaugant gebėjimą kontroliuoti likvidumą ir ECB nustatomas trumpalaikių palūkanų normas.
- 2.6. E. pinigų emitentai turėtų grąžinti, kaip pirmiau nurodyta, turėtojų e. pinigus arba teisėta mokėjimo priemone, arba pritarus atitinkamam e. pinigų turėtojui, per bankų tinklus pateikdami neatšaukiamą mokėjimo nurodymą kredituoti e. pinigų turėtojo banko sąskaitą. Sugrąžinimo mokėjimai turėtų būti išreikšti ta pačia valiuta, kuria yra išreikšti išleisti e. pinigai ⁽¹⁾. Šiuo atžvilgiu ECB pažymi, kad pasiūlytos direktyvos 5 straipsnio 1 dalis numato, kad e. pinigų turėtojas bet kuriuo metu gali pareikalauti sugrąžinti „nominalia pinigine verte [...] turimus elektroninius pinigus“. Aptariama nuostata neatpindi Direktyvos 2000/46/EB 3 straipsnio 1 dalies, pagal kurią turėtojas gali pasirinkti sugrąžinimą nominalia verte monetomis ir banknotais arba pervedimą į sąskaitą, turinio. Dėl teisinio aiškumo ir užtikrinant nuoseklų nuostatų perkėlimą į nacionalinę valstybių narių teisę, ECB siūlo atitinkamai iš dalies pakeisti pasiūlytos direktyvos 5 straipsnio 1 dalį, kad būtų užtikrinta, kad e. pinigų turėtojas gali pasirinkti savo pageidaujamą sugrąžinimo metodą.
3. *Priežiūros sistema*
- 3.1. Pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 1 dalis reikšmingai išplečia veiklos, kurią EPĮ bus leidžiama atlikti, apimtį palyginus su Direktyvos 2000/46/EB 1 straipsnio 5 dalimi, pagal kurią EPĮ veikla, išskyrus e. pinigų leidimą, yra apribota glaudžiai susijusių finansinių ir nefinansinių paslaugų teikimu, išskyrus bet kokios formos kredito suteikimą. Pasiūlyta direktyva išplečia veiklą, leisdamą: i) teikti Direktyvos 2007/64/EB priede išvardytas mokėjimo paslaugas, kurios apima tam tikrų kreditų teikimą; ii) valdyti mokėjimo sistemas; ir iii) vykdyti kitą veiklą, nei e. pinigų leidimas. Priežiūros sistema tuo pačiu metu sušvelninama liberalizuojant leidžiamos veiklos sąrašą ir, *inter alia*, smarkiai sumažinant pradinio kapitalo reikalavimus ir pašalinant esamus investicijų apribojimus, esančius Direktyvos 2000/46/EB 5 straipsnyje. ECB supranta, kad pagrindinė priežastis šiam dideliame pokyčiui yra siekis suderinti EPĮ reglamentuojančią teisinę sistemą su Direktyva 2007/64/EB ir galiausiai įtraukti į ją. Atitinkamai, pasiūlyta priežiūros sistema, suderinta su mokėjimo įstaigoms pagal Direktyvą 2007/64/EB taikomomis nuostatomis, atitinka pasiūlytą EPĮ apibrėžties pakeitimą. Šiame kontekste reikia apsvarstyti tolesnius aspektus.
- 3.2. Pirma, ECB nuomone, neskaitant EPĮ ir kredito įstaigų teisės leisti e. pinigus, skirtumas tarp EPĮ ir mokėjimo įstaigų yra neaiškus, todėl, rizikos ir atitinkamų apsaugos priemonių įvertinimas priežiūros požiūriu tampa iššūkiu. Konkrečiau, keblumas kyla ne tik dėl fakto, kad EPĮ gali turėti lėšų, kurios praktiškai yra lygiavertės indėliams ir kitoms grąžintinoms lėšoms, bet ir todėl, kad EPĮ gali suteikti kreditą, finansuojamą iš visuomenės gautais pinigais. Be to, EPĮ suderinimas su mokėjimo įstaigomis yra sudėtingas, kadangi reikia atskirti mokėjimo paslaugas per mokėjimo sąskaitas ir e. pinigų mokėjimo paslaugas per centralizuotas sąskaitas.

⁽¹⁾ Dėl papildomos informacijos žr. „Elektroninių pinigų ataskaitą“ ir 1999 m. sausio 19 d. ECB nuomonę CON/1998/56 Europos Sąjungos Tarybos prašymu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 105 straipsnio 4 dalį ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 4 straipsnio 4 punktą dėl: 1. Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, ir 2. Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvą 77/780/EEB dėl teisės aktų, susijusių su kredito įstaigų steigimu ir veikla, suderinimo.

- 3.3. Antra, siūlomas EPĮ apibrėžties pakeitimas nesumažintų su jų veikla susijusios rizikos. Atvirkščiai, poveikio vertinimas, pateikiamas kartu su pasiūlyta direktyva, nenurodo rizikos, kuri galėtų būti susijusi su platesniu veiklos, kurią EPĮ turi teisę atlikti, spektru.
- 3.4. Trečia, ECB nuomone, vis dar trūksta aiškių įrodymų dėl tariamai neproporcingų apsaugos reikalavimų ir tikros rizikos, susijusios su EPĮ veikla. Pirmiau minėti svarstymai sukelia aiškų poreikį toliau nagrinėti galimą riziką, susijusią su naujais EPĮ „teisinais aspektais“, kad būtų užtikrinta tinkama jų teisinė ir priežiūros sistema.
- 3.5. Ketvirta, kaip jau minėta pirmiau, verta pažymėti, kad Direktyvos 2000/46/EB 5 straipsnis dėl investavimo strategijų apribojimų nėra atspindėtas pasiūlytoje direktyvoje. Direktyvos 2000/46/EB pakankamas ribojimas dėl e. pinigų emitentų galimybių gauti pelną leidžiant e. pinigus pasiūlytoje direktyvoje sušvelninamas. Šis pasiūlytas pakeitimas gali turėti teigiamos įtakos būsimam sektoriaus augimui. Tačiau, jei EPĮ leidžiama investuoti į koki nors turta, reikia atsižvelgti į reikšmingą likvidumo ir nenumatytų įvykių riziką, su kuria jos gali susidurti. Šiuo atžvilgiu galima pasiekti subalansuotą sprendimą nustatant lankstesnes investavimo apribojimų sąlygas nei šiuo metu nustatytos Direktyvoje 2000/46/EB. Visiškai liberalizavus esamus investavimo apribojimus, kaip numatyta pasiūlytoje direktyvoje, reiktų pakeitimo, pateikiančio papildomas priežiūros nuostatas.
- 3.6. Galiausiai, pasiūlyta direktyva padidina identifikavimo ir deramų kliento patikrinimo priemonių reikalavimų slenksčius pagal Direktyvą 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui ⁽¹⁾. Tačiau, šie slenksčiai neatitinka Direktyvos 2007/64/EB slenksčių. Smarkiai padidinus dabartinius slenksčius, būtų palengvintas mokėjimo operacijų anonimiškumas ir padidinta pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizika, susijusi su e. pinigų leidimu, ypač įsigijus daugiafunkcines iš anksto apmokėtas korteles.

4. Statistika

Šiuo metu EPĮ pagal 2001 m. lapkričio 22 d. Reglamentą ECB/2001/13 dėl pinigų finansinių institucijų sektoriaus konsoliduoto balanso ⁽²⁾ ECB pinigų ir finansų statistikoje sudaro pinigų finansinių institucijų (PFI) atskaitingosios visumos dalį. Pažymėtina, kad net jei EPĮ nebebūtų apibrėžiamos kaip kredito įstaigos, jos patenka į PFI statistinę apibrėžtį pagal Reglamento ECB/2001/13 I priedo I dalies, I skirsnio 2 punktą, pagal kurį statistinės atskaitomybės reikalavimai taikomi finansų įstaigoms rezidentams, kitoms nei kredito įstaigoms, priklausomai, *inter alia*, nuo jų leidžiamų finansinių priemonių pakeičiamumo kredito įstaigose laikomais indėliais laipsnio, kadangi EPĮ ir toliau gaus lygiavertes vienos nakties indėliui lėšas iš kitų nei PFI subjektų ir investuos į vertybinius popierius savo sąskaita.

5. Papildomi teisiniai ir techniniai komentarai

- 5.1. Pasiūlytos direktyvos 1 straipsnio 3 dalis nustato, kad ji netaikoma paslaugoms, grindžiamoms priemonėmis, kurios, *inter alia*, naudojamos „ribotame tinkle“. ECB pripažįsta, kad 5 konstatuojamoji dalis galėtų būti naudojama paaiškinant, kad ribotame tinkle naudojamos priemonės „gali būti naudojamos tik prekėms ir paslaugoms konkrečioje parduotuvėje arba parduotuvių tinkle įsigyti arba riboto asortimento prekėms arba paslaugoms įsigyti“. Tačiau, aptariama nuostata turėtų būti išsamiau paaiškinta, kadangi e. pinigų išleidimas tinkle, pvz. dviejų didelių tinklų parduotuvėse, galėtų potencialiai reikšti didelio pinigų kiekio emisijos galimybę.

⁽¹⁾ OLL 309, 2005 11 25, p. 15.

⁽²⁾ OLL 333, 2001 12 17, p. 1.

- 5.2. Atsižvelgiant į tam tikras aplinkybes, pasiūlytos direktyvos 1 straipsnio 4 dalis nustato, kad pasiūlyta direktyva netaikoma mobiliųjų telefonų operatoriams. ECB supranta, kad netaikoma tais atvejais, kai mobiliųjų telefonų operatorius veikia kaip tarpininkas, nepridurdamas „pridėtinės vertės“ prekėms arba paslaugoms, kaip nurodyta pasiūlytos direktyvos 5 konstatuojamosios dalies paskutiniame sakinyje. ECB rekomenduoja, kad dėl teisinio aiškumo pasiūlytos direktyvos 5 konstatuojamoji dalis būtų patobulinta, paaiškinant, ar direktyva būtų netaikoma perkant pvz. skambučio melodijas arba oro prognozes.
- 5.3. E. pinigų apibrėžtis pasiūlytos direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje pateikiama labai plačiai ir apima daugumą sąskaitų rūšių; nurodoma, kas yra bendrai suprantama kaip e. pinigai, o tai taip pat apima bankų sąskaitas ir mokėjimų sąskaitas, kadangi, nesvarbu, kokia susijusios sąskaitos rūšis, lėšų apskaita ir saugojimas dabar atliekamas elektroninėmis priemonėmis. Nuoroda į mokėjimų operacijas kaip apibrėžta Direktyvoje 2007/64/EB prideda dar vieną labai bendrą apibrėžties aspektą, kadangi mokėjimų operacijos nėra apribotos tradicinėmis mokėjimo priemonėmis, bet taip pat apima lėšų pervedimą ir išėmimą. Ši bendra e. pinigų apibrėžtis reikštų, kad tradicinės bankų sąskaitos, taip pat mokėjimų sąskaitos būtų laikomos e. pinigais. Todėl ECB patartų nurodyti, kad bet kokios gautos lėšos gali būti naudojamos vieninteliu tikslu – elektroniniam lėšų pervedimui iš e. pinigų turėtojų gavėjams.
- 5.4. Nepažeidžiant pirmiau išdėstytos ECB nuomonės dėl teisinio gautų lėšų, kurios *de facto* yra indėliai, statuso, atrodo, kad pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 2 dalis jau apima 8 straipsnio 3 dalies turinį, todėl paskutinė dalis turėtų būti ištrinta.
- 5.5. 11 straipsnio 1 dalis reglamentuoja Komisijos įgyvendinimo priemonių priėmimą. Ypač 11 straipsnio 1 dalies c punktas numato teisinį pagrindą tam, nurodydamas „priemonės, skirtas atsižvelgti į technologijų ir rinkos plėtrą“. Jį ECB laiko per plačiai suformuluotu, kurio taikymo sritis neapribota ir kuris galimai neatitinka pasiūlytos direktyvos 11 straipsnio 2 dalies reikalavimo, pagal kurį įgyvendinimo priemonės turi būti „skirtos neesminėms [...] nuostatoms iš dalies pakeisti“ pasiūlytoje direktyvoje.

Projekto rengimo pasiūlymai

Kai pirmiau išdėstytos rekomendacijos lemtų pasiūlytos direktyvos pakeitimus, projekto rengimo pasiūlymai yra pateikiami pridedamame priede.

Priimta Frankfurte prie Maino, 2008 m. gruodžio 5 d.

ECB pirmininkas
Jean-Claude TRICHET

PRIEDAS

Projekto rengimo pasiūlymai

Komisijos siūlomas tekstas	ECB siūlomi pakeitimai (*)
1 pakeitimas Pasiūlytos direktyvos 2 straipsnio 2 dalis	
2. „elektroniniai pinigai“ – emitentui pateikiamu reikavimu išreikšta pinigine vertė, kuri saugoma elektroninėse laikmenose ir išleidžiama gavus lėšas, skirta mokėjimo operacijoms atlikti, kaip apibrėžta Direktyvos 2007/64/EB 4 straipsnio 5 punkte, ir pripažįstama fizinių arba juridinių asmenų, neskaitant paties emitento;	2. „elektroniniai pinigai“ – emitentui pateikiamu reikavimu išreikšta pinigine vertė, kuri saugoma elektroninėse laikmenose ir išleidžiama gavus lėšas, skirta vieninteliam tikslui – mokėjimo operacijoms atlikti, kaip apibrėžta Direktyvos 2007/64/EB 4 straipsnio 5 punkte, – lėšų perdavimui elektroninėmis priemonėmis iš elektroninių pinigų turėtojo jų gavėjams , ir pripažįstama fizinių arba juridinių asmenų, neskaitant paties emitento;
<i>Pagrindimas – Žr. nuomonės 5 dalies 3 punktą</i>	
2 pakeitimas Pasiūlytos direktyvos 5 straipsnio 1 dalis	
1. Valstybės narės užtikrina, kad, turėtojui paprašius, elektroninių pinigų emitentai bet kuriuo metu nominalia pinigine verte grąžintų turimus elektroninius pinigus.	1. Valstybės narės užtikrina, kad, turėtojui paprašius, elektroninių pinigų emitentai bet kuriuo metu nominalia pinigine verte monetomis ir banknotais arba pervedimu į sąskaitą grąžintų turimus elektroninius pinigus.
<i>Pagrindimas – Žr. nuomonės 2 dalies 6 punktą</i>	
3 pakeitimas Pasiūlytos direktyvos 8 straipsnio 3 dalis	
3. Elektroninių pinigų įstaigos negali vykdyti indėlių ar kitokių grąžintinių lėšų priėmimo veiklos, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/48/EB 5 straipsnyje.	[Išbraukiama]
<i>Pagrindimas – Žr. nuomonės 5 dalies 4 punktą</i>	
4 pakeitimas Pasiūlytos direktyvos 17 straipsnis	
<p style="text-align: center;"><i>17 straipsnis</i></p> <p style="text-align: center;">Direktyvos 2006/48/EB pakeitimai</p> <p>1. 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:</p> <p>a) 1 punkto b papunktis pakeičiamas taip:</p> <p>„1) „kredito įstaiga“ – įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinių lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita;“</p> <p>b) 5 punktas keičiamas taip:</p> <p>„5) „finansų įstaiga“ – įmonė, kuri nėra kredito įstaiga, bet kurios pagrindinė veikla yra įsigyti akcijų arba verstis viena ar keliomis veiklos rūšimis, išvardytomis I priedo 2–12 ir 15 punktuose.“</p> <p>2. I priedas papildomas tokiu 15 punktu:</p> <p>„15. Elektroninių pinigų leidimas.“</p>	[Išbraukiama]
<i>Pagrindimas – Žr. nuomonės 1, 2 ir 4 dalis</i>	
(*) Perbraukimu pagrindiniame tekste nurodomos teksto dalys, kurias ECB siūlo išbraukti. Paryškinimu pagrindiniame tekste pažymimas ECB naujai pasiūlytas tekstas.	